

Zarządzenie Nr 11/2015

Rektora Państwowej Szkoły Wyższej im. Papieża Jana Pawła II w Białej Podlaskiej z dnia 23.02.2015 roku w sprawie zasad postępowania przy stosowaniu szkodliwych czynników biologicznych dla zdrowia w środowisku na Uczelni.

Na podstawie art. 228 Ustawy z dnia 27 lipca 2005 r – Prawo o szkolnictwie wyższym (Dz. U. Nr 164, poz.1365 z zm.), Rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 05 lipca 2007 r. w sprawie bezpieczeństwa i higieny pracy w uczelniach (Dz. U. Nr 128 poz. 897) oraz przepisów rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 22 kwietnia 2005 r. w sprawie szkodliwych czynników biologicznych dla zdrowia w środowisku pracy oraz ochrony zdrowia pracowników zawodowo narażonych na te czynniki (Dz. U. 81/716/05 z dnia 11 maja 2005 r. ze zm.) zarządza się, co następuje:

§ 1.

W celu ochrony zdrowia oraz zapewnienia bezpieczeństwa przy kontaktach ze szkodliwymi czynnikami biologicznymi niniejszym wprowadzam „Zasady postępowania przy stosowaniu szkodliwych środków biologicznych na Uczelni” zwanych dalej „Zasadami Postępowania”.

§ 2.

Wszystkich pracowników laboratoriów naukowo-badawczych oraz pracowni Katedry Zdrowia, pracujących z użyciem czynników biologicznych zobowiązuję do przestrzegania przepisów zawartych w „Zasadach Postępowania” stanowiących załącznik nr 1 do zarządzenia.

§ 3.

Ponadto zobowiązuję:

1. Kierowników jednostek organizacyjnych zobowiązuję do nadzoru nad wprowadzeniem w życie i stosowania niniejszych „Zasad Postępowania”.
2. W przypadku posiadania czy użycia substancji biologicznych, zakwalifikowanych do 2 - 4 grupy zagrożenia, zobowiązuję kierowników laboratorium do bieżącego przekazywania informacji oraz rejestru pracowników narażonych na te czynniki do komórki służby bezpieczeństwa i higieny pracy, wg wzoru zał. nr 3 do „Zasad Postępowania”, celem przekazania tych danych właściwemu inspektorowi sanitarnemu w terminach określonych w rozporządzeniu.
3. Służbę bezpieczeństwa i higieny pracy zobowiązuję do okresowych kontroli pracy z czynnikami biologicznymi na uczelni.

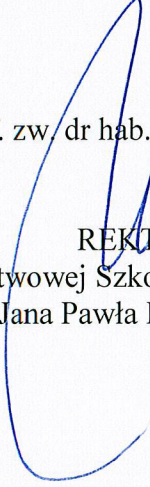
§ 4.

Traci moc Zarządzenie nr 69/2012 Rektora Państwowej Szkoły Wyższej im. Papieża Jana Pawła II w Białej Podlaskiej z dnia 14.11.2012r. w tej samej sprawie.

§ 5.

Zarządzenie wchodzi w życie z dniem podpisania.

prof. zw. dr hab. Józef Bergier

REKTOR
Państwowej Szkoły Wyższej
im. Papieża Jana Pawła II w Białej Podlaskiej

ZASADY
POSTĘPOWANIA ZE SZKODLIWYMI CZYNNIKAMI BIOLOGICZNYMI
w laboratoriach naukowo-badawczych oraz w pracowniach Katedry Zdrowia
w Państwowej Szkole Wyższej im. Papieża Jana Pawła II w Białej Podlaskiej

Sporządzono na podstawie przepisów rozporządzeń:

- Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 26 września 1997 r. w sprawie ogólnych przepisów bezpieczeństwa i higieny pracy (t. jedn. Dz. U. z 2003 Nr 169; poz. 1650 - § 41 z późn. zm.),
- Ministra Zdrowia z dnia 22 kwietnia 2005 r. w sprawie szkodliwych czynników biologicznych dla zdrowia w środowisku pracy oraz ochrony zdrowia pracowników zawodowo narażonych na te czynniki (Dz. U. Nr 81; poz. 716 ze zm.),
- Ustawa z dnia 14 grudnia 2012 r o odpadach (Dz. U z 2013, poz. 21),
- Rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 1 października 2010 r w sprawie szczegółowego postępowania z odpadami weterynaryjnymi (Dz. U Nr 198, poz. 1318),
- Rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 6 czerwca 2013 r w sprawie bezpieczeństwa i higieny pracy przy wykonywaniu prac związanych z narażeniem na zranienie ostrymi narzędziami przy udzielaniu świadczeń zdrowotnych (Dz. U z 2013 r, poz. 696)

UWAGI OGÓLNE

1. Ze względu na stopień zagrożenia i właściwości zakaźne czynniki biologiczne dzieli się na cztery grupy. Kryterium zaklasyfikowania do poszczególnych grup zagrożenia są: zdolność do wywoływania choroby u człowieka oraz ciężkości jej przebiegu, możliwości rozprzestrzeniania choroby w populacji oraz możliwości zastosowania skutecznej profilaktyki i leczenia według tabeli jn:

Klasyfikacja szkodliwych czynników biologicznych wg. grup zagrożenia

Grupa zagrożenia	Wystąpienie choroby	Możliwość rozprzestrzeniania w populacji	Profilaktyka lub/i leczenie
grupa zagrożenia 1	mało prawdopodobne	bez znaczenia	nie jest wymagane
grupa zagrożenia 2	możliwe	mało prawdopodobne	zazwyczaj możliwe
grupa zagrożenia 3	istotne zagrożenie pracowników ciężka choroba	wysoce prawdopodobne	zazwyczaj możliwe
grupa zagrożenia 4	istotne zagrożenie pracowników ciężka choroba	wysoce prawdopodobne	zazwyczaj niemożliwe

2. Prace w narażeniu na szkodliwe czynniki biologiczne może wykonywać pracownik ,
który posiada:
- zaświadczenie lekarskie stwierdzające brak przeciwwskazań do takich prac, wydane przez lekarza medycyny pracy,
  - aktualne zaświadczenie ze szkolenia (instruktażu) stanowiskowego w zakresie bezpieczeństwa i higieny pracy, uwzględniające tematykę związaną z zagrożeniami szkodliwymi czynnikami biologicznymi,
  - środki ochrony indywidualnej dobrane do grupy narażenia na szkodliwy czynnik biologiczny,
  - przeszkolenie w zakresie udzielania I-iej pomocy
  - przeszkolenie w zakresie podstawowych zasad postępowania w przypadku pożaru i posługiwania się podręcznym sprzętem gaśniczym.

PODSTAWOWE WARUNKI BEZPIECZEŃSTWA PRACY

1. Osoba wykonująca prace ze szkodliwym czynnikiem biologicznym powinna zdawać sobie sprawę z tego, iż:
  - unikanie bezpośredniego kontaktu z potencjalnie szkodliwym materiałem biologicznym jest jedną z najskuteczniejszych zasad ochrony,
  - stosowanie ochron indywidualnych i zachowanie wzmożonej uwagi nie eliminuje, a jedynie ogranicza zagrożenie szkodliwym czynnikiem biologicznym.
2. Pomieszczenia, w których występuje zagrożenie biologiczne powinny być oznakowane zgodnie z rozp. Ministra Zdrowia z dnia 22.04.2005 r. w s. szkodliwych czynników biologicznych dla zdrowia w środowisku pracy oraz ochrony zdrowia pracowników zawodowo narażonych na te czynniki (Dz. U. Nr 81; poz. 716; zał. nr 3).

3. Pracownik wykonujący prace ze szkodliwym czynnikiem biologicznym powinien być zapoznany z aktualną oceną ryzyka zawodowego na stanowisku pracy. Ocenę ryzyka zawodowego dokonuje bezpośredni przełożony przy udziale inspektora BHP.
4. Przystąpienie do prac z nowo wprowadzającym szkodliwym czynnikiem biologicznym wymaga uprzedniego:
  - dokonania oceny ryzyka zawodowego dla tego czynnika i poinformowanie każdej osoby, która będzie wykonywała prace z tym czynnikiem, o wyniku oceny, a także o grupie zagrożenia i środkach zapobiegawczych,
  - zgłoszenia do właściwego terenowo inspektora sanitarnego pisemnej informacji na co najmniej 30 dni wcześniej zamiaru użycia nowego szkodliwego czynnika biologicznego (grupy 2 – 4).

5. Zabronione jest w pomieszczeniu, w którym wykonywane są prace ze szkodliwym czynnikiem biologicznym spożywanie posiłków, napojów, przechowywanie odzieży wierzchniej oraz skażonych odpadów.

PRZED ROZPOCZĘCIEM PRACY:

1. Należy zastosować wymagane środki ochrony indywidualnej, posiadające certyfikat na znak bezpieczeństwa albo deklarację zgodności z krajowymi przepisami.
2. Przygotować stanowisko pracy zgodnie ze wskazówkami bezpośredniego przełożonego.
3. Sprawdzić wyposażenie apteczki pierwszej pomocy, stan techniczny prysznicza bezpieczeństwa i prysznicza do płukania oczu.

ZASADY I SPOSOBY BEZPIECZNEGO WYKONYWANIA PRACY

1. Przestrzeganie zasad higieny osobistej.
2. Ścisłe stosowanie się do wskazówek i poleceń przełożonego.
3. Przestrzeganie zasad gospodarki odpadami w sposób wprowadzony przez bezpośredniego przełożonego.

CZYNNOŚCI PO ZAKOŃCZENIU PRACY

1. Przestrzeganie zasad mycia (odkażania) użytego sprzętu wielokrotnego użytku, czyszczenia i sterylizacji w sposób wprowadzony przez bezpośredniego przełożonego.
2. Przestrzeganie obowiązku pozostawienia pomieszczenia w którym wykonywane były prace z użyciem szkodliwego czynnika biologicznego w stanie nie narażającym innych osób na kontakt z tym czynnikiem.
3. Wszelkie skaleczenia - a w przypadku prowadzenia zajęć w tzw. terenie - użądlenia, ukłucia, ukąszenia, ugryzienia bezzwłocznie zgłaszać przełożonemu.
4. Udzielenie pierwszej pomocy osobie, która uległa zdarzeniu wypadkowemu należy do podstawowych obowiązków przełożonego / prowadzącego zajęcia oraz świadków zdarzenia.

ZASADY POSTĘPOWANIA NA WYPADEK AWARII

z udziałem czynnika biologicznego zakwalifikowanego do grupy 3 lub 4 zagrożenia:

1. Osoby uczestniczące w zdarzeniu / sytuacji awaryjnej z użyciem szkodliwego czynnika biologicznego grupy 3 lub 4 obowiązane są m.in.:
  - niezwłocznie poinformować przełożonego i wszystkich pracowników mogących być narażonymi w wyniku awarii o tym zdarzeniu, a także o jego przyczynach i proponowanych środkach mających na celu opanowanie sytuacji,
  - podjąć natychmiastowe działania mające na celu likwidację przyczyn i skutków zaistniałej awarii lub wypadku w sposób wcześniej ustalony w planie postępowania na wypadek awarii opracowanego przez kierownika jednostki organizacyjnej dla potrzeb tej jednostki,
  - wykonywać działania ratownicze w środkach ochrony indywidualnej, określonych w planie postępowania awaryjnego,
  - bezzwłocznie zgłosić awarię lub wypadek związany z uwolnieniem się szkodliwego czynnika biologicznego, w zależności od jego rodzaju do właściwych jednostek

medycyny pracy tel: 83 342 82 08-09 i właściwego inspektora sanitarnego
tel: 83 344 41 60-62

- udzielić pierwszej pomocy przedlekarskiej osobom poszkodowanym oraz wezwać pogotowie ratunkowe.

2. W przypadku zaistnienia zagrożenia pożarowego należy postępować zgodnie z instrukcją przeciwpożarową.

Profilaktyczne środki, które obowiązany jest stosować bezpośredni przełożony odpowiadający za bezpieczeństwo pracowników przy pracach ze szkodliwymi czynnikami biologicznymi:

- Prowadzenie wykazu klasyfikacji szkodliwych czynników biologicznych, zał. **nr 1 A**.
- Prowadzenie rejestru pracowników narażonych danej jednostki organizacyjnej na działanie szkodliwego czynnika biologicznego (grupy 3 i 4), zał. **nr 1 B**.
- Prowadzenie rejestru prac narażających w jednostce organizacyjnej na szkodliwe działanie czynnika biologicznego (grupa 3 i 4), zał. **nr 1 C**.
- Przeprowadzenie oceny ryzyka zawodowego przed użyciem szkodliwego czynnika według przepisów normy i wzoru zał. **nr 2**.
- Udzielania informacji o użyciu szkodliwego czynnika biologicznego grupy 2 - 4 (p. paragr.8 rozp. MZ z dn. 22.04.2005 Dz.U. Nr 81; poz.716), zał. **nr 3**.
- Stosować wymagania związane ze stosowaniem znaków ostrzegawczych, dostępu do stref kontrolowanych, stosowania odzieży ochronnej i odkażania zał. **nr 4**.
- Sporządzenie planu postępowania na wypadek awarii z udziałem szkodliwego czynnika biologicznego (grupy 3 i 4).
- Zapewnienie bezpiecznego zbierania, przechowywania i usuwania odpadów przez odpowiednio poinstruowanych pracowników, z zastosowaniem bezpiecznych i oznakowanych pojemników według procedur, zał. **nr 5**.
- Systematyczne szkolenie pracowników przez przełożonych, informowanie o zmianach przepisach ochrony pracy.
- Udostępnić karty charakterystyki wszystkich stosowanych w jednostce środków do odkażania rąk i dezynfekcji powierzchni.
- Wyegzekwowanie od pracownika ścisłego przestrzegania wdrożonych pisemnych instrukcji postępowania ze szkodliwym czynnikiem biologicznym, (zgodnie z § 9 i 11 Dz.U. Nr 81 z 2005 r. poz.716 w s. szkodliwych czynników biologicznych w środowisku pracy oraz ochrony zdrowia pracowników narażonych na te czynniki) oraz procedur bezpiecznego postępowania z ostrymi narzędziami zał. **n 6**
- Wyegzekwowanie systematycznego, zgodnie z zaleceniami lekarza świadczącego opiekę profilaktyczną nad pracownikami, poddawania się badaniom, także po ustaniu narażenia na szkodliwy czynnik biologiczny – jeśli pracownik wyrazi taką wolę.
- Wyegzekwowania stosowania szczepień ochronnych, które zaleci lekarz świadczący opiekę profilaktyczną nad pracownikami, jeśli pracownik wyrazi na nie zgodę.

- W przypadku ekspozycji pracownika na krew lub inny potencjalnie zakaźny materiał biologiczny, informuje lekarza sprawującego profilaktyczną opiekę zdrowotną nad pracownikiem o tym fakcie oraz umożliwia niezwłoczne udzielenie poszkodowanemu pracownikowi pomocy medycznej oraz zapobieżenia skutkom narażenia, a także objęcie go profilaktyczną opieką zdrowotną zgodnie z aktualną wiedzą medyczną.
- Zapewnienie pracownikowi wydzielonego pomieszczenia do spożywania posiłków i napojów.
- Zapewnienie pracownikowi szatni, najlepiej przepustowej, a także pomieszczeń i urządzeń higieniczno-sanitarnych, wystarczającej ilości środków higieny osobistej, środków do odkażania skóry i błon śluzowych,
- Niezwłoczne informowanie wszystkich pracowników narażonych w wyniku awarii lub wypadku oraz właściwych jednostek służby medycyny pracy i inspektora sanitarnego o zdarzeniu w wyniku którego mogło dojść do uwolnienia się szkodliwego czynnika biologicznego, podanie przyczyn zdarzenia oraz podjętych i proponowanych środkach mających na celu opanowanie sytuacji,

ZAŁĄCZNIKI DO ZASAD POSTĘPOWANIA.

Nr.1

Rejestr pracowników narażonych na działanie szkodliwych czynników biologicznych, zakwalifikowanych do grupy 3 lub 4 zagrożenia, w formie elektronicznej lub książki rejestrowej, uwzględniając w szczególności informacje dotyczące:

- a) rodzaju wykonywanej pracy,
- b) stopnia zagrożenia spowodowanego działaniem szkodliwego czynnika biologicznego,
- c) awarii i wypadków związanych z narażeniem na działanie szkodliwego czynnika biologicznego,
- d) wyniku przeprowadzonej oceny ryzyka z podaniem nazwy szkodliwego czynnika biologicznego i grupy zagrożenia,
- e) liczby pracowników narażonych na działanie szkodliwego czynnika biologicznego,
- f) imienia, nazwiska, stanowiska oraz numeru telefonu kontaktowego osoby odpowiedzialnej w Jednostce za bezpieczeństwo i higienę pracy oraz ochronę zdrowia pracowników;
  - przechowywany **min 10 lat** od dnia ustania zagrożenia z zastrzeżeniem:
    - w przypadku narażenia na szkodliwy czynnik biologiczny, który może być przyczyną choroby:
      - 1) przewlekłej lub utajonej,
      - 2) która, w świetle obecnej wiedzy, jest niemożliwa do zdiagnozowania do czasu rozwinięcia się choroby,
      - 3) o wyjątkowo długim okresie wylegania,
      - 4) o nawracającym charakterze w długim okresie pomimo leczenia,
      - 5) mogącej powodować poważne, długookresowe powikłania
    - rejestr przechowywany jest przez okres **40 lat** od dnia ostatniego odnotowanego przypadku narażenia.

.....
/Nazwa Jednostki /

I. WYKAZ I KLASYFIKACJA SZKODLIWYCH CZYNNIKÓW BIOLOGICZNYCH (przykład)

2014 ROK

L.p.	Szkodliwy czynnik biologiczny	Klasyfikacja szkodliwych czynników biologicznych	Oznaczenie dodatkowe

20..... ROK

L.p.	Szkodliwy czynnik biologiczny	Klasyfikacja szkodliwych czynników biologicznych	Oznaczenie dodatkowe

.....
(Nazwa Jednostki)

II. REJESTR PRACOWNIKÓW NARAŻONYCH NA DZIAŁANIE SZKODLIWYCH CZYNNIKÓW BIOLOGICZNYCH ZAKWALIFIKOWANYCH DO GRUPY 3 LUB 4 ZAGROŻENIA /przykładowy/

ROK 2013

Rodzaj wykonywanej pracy	Stopień zagrożenia spowodowanego działaniem szkodliwych czynników biologicznych	Awarie i wypadki związane z narażeniem na działanie szkodliwych czynników biologicznych	Nazwa szkodliwych czynników biologicznych i grupa zagrożenia	Liczba pracowników narażonych na działanie szkodliwych czynników biologicznych	Osoba odpowiedzialna za bhp oraz ochronę zdrowia

III. Rejestr prac narażających pracowników na działanie szkodliwego czynnika biologicznego zakwalifikowanego do grupy 3 lub 4 zagrożenia, w formie elektronicznej lub książki rejestrowej, uwzględniającego w szczególności informacje dotyczące:

- liczby pracowników wykonujących te prace,
- wykazu czynności, podczas których pracownik jest lub może być narażony na działanie szkodliwych czynników biologicznych,
- imienia, nazwiska, stanowiska oraz telefonu kontaktowego Kierownika Jednostki lub osoby przez niego upoważnionej do nadzoru w zakresie bezpieczeństwa i higieny pracy;

.....
/Nazwa Jednostki/

REJESTR PRAC NARAŻAJĄCYCH PRACOWNIKÓW NA DZIAŁANIE SZKODLIWEGO CZYNNIKA BIOLOGICZNEGO ZAKWALIFIKOWANEGO DO GRUPY 3 LUB 4 ZAGROŻENIA (przykład)

2013 ROK

Liczba pracowników wykonujących te prace	Wykaz czynności podczas których pracownik jest lub może być narażony na działanie szkodliwych czynników	Imię, nazwisko, stanowisko oraz telefon kontaktowy pracodawcy lub osoby przez niego upoważnionej do nadzoru w zakresie bhp
Prac naukowo dydaktyczny ( )		
Laborant nauk –techniczny ( )		
Sprzątająca		
Konserwator		

20..... ROK

Liczba pracowników wykonujących te prace	Wykaz czynności podczas których pracownik jest lub może być narażony na działanie szkodliwych czynników	Imię, nazwisko, stanowisko oraz telefon kontaktowy pracodawcy lub osoby przez niego upoważnionej do nadzoru w zakresie bhp
Prac naukowo dydaktyczny (liczba)		
Laborant nauk –techniczny (liczba)		
Sprzątająca (liczba)		

Zal. nr 2.

Ocena ryzyka zawodowego na stanowiskach pracy z zastosowaniem szkodliwych czynników niebezpiecznych, szkodliwych i uciążliwych w tym biologicznych

Ocenę ryzyka zawodowego do wykonania metodą matrycy ryzyka według Polskiej Normy PN-N-18002 (skala trójstopniowa).

Oszacowanie ryzyka zawodowego w skali trójstopniowej

Prawdopodobieństwo	Ciężkość następstw		
	Mała	Średnia	Duża
Mało prawdopodobne	Małe 1	Małe 1	Średnie 2
Prawdopodobne	Małe 1	Średnie 2	Duże 3
Wysoce prawdopodobne	Średnie 2	Duże 3	Duże 3

Ogólne zasady wyznaczania dopuszczalności ryzyka zawodowego oraz zalecenia dotyczące działań wynikających z oceny tego ryzyka

Poziom ryzyka	Wartościowanie ryzyka	Działania profilaktyczne
Duże	Niedopuszczalne	Jeżeli ryzyko zawodowe jest związane z już wykonywaną pracą, to działania w celu jego zmniejszenia trzeba podjąć natychmiast, np. przez zastosowanie środków ochronnych. Planowana praca nie może być rozpoczęta do czasu zmniejszenia ryzyka zawodowego do poziomu dopuszczalnego.
Średnie	Dopuszczalne	Zaleca się zaplanowanie i podjęcie działań, których celem jest zmniejszenie ryzyka zawodowego.
Małe		Konieczne jest zapewnienie, że ryzyko zawodowe pozostaje co najmniej na tym samym poziomie.

Przy szacowaniu ryzyka zawodowego zgodnie z tabelami ciężkość szkodliwych następstw konkretnego zagrożenia i prawdopodobieństwo ich wystąpienia należy określać, stosując poniższe wskazówki:

- do **następstw o małej szkodliwości** zalicza się te urazy i choroby, które nie powodują długotrwałych dolegliwości i absencji w pracy; są to czasowe pogorszenia stanu zdrowia, takie jak niewielkie stłuczenia i zranienia, podrażnienia oczu, objawy niewielkiego zatrucia, choroby zakaźne o łagodnym przebiegu, bóle głowy itd.,
- do **następstw o średniej szkodliwości** zalicza się te urazy i choroby, które powodują niewielkie, ale długotrwałe lub nawracające dolegliwości i są związane z okresami absencji; są to np. zranienia, oparzenia II stopnia na niewielkiej powierzchni ciała, alergię skórne, choroby zakaźne,

nieskomplikowane złamania, zespoły przeciążeniowe układu szkieletowo- mięśniowego (np. zapalenie ścięgna) itd.,

- do **następstw o dużej szkodliwości** zalicza się te urazy i choroby, które powodują ciężkie i stałe dolegliwości i/lub śmierć; są to np. oparzenia III stopnia, oparzenia II stopnia na dużej powierzchni ciała, amputacje, skomplikowane złamania z następową dysfunkcją, choroby nowotworowe, przewlekłe, trudne do leczenia choroby zakaźne, toksyczne uszkodzenia narządów wewnętrznych i układu nerwowego w wyniku narażenia na czynniki chemiczne lub biologiczne, zespół wibracyjny, zawodowe uszkodzenie słuchu, astma, zaćma itd.

Prawdopodobieństwo następstw, które mogą wystąpić w wyniku zagrożeń:

- do **mało prawdopodobnych** zalicza się te następstwa zagrożeń, które nie powinny wystąpić podczas całego okresu aktywności zawodowej pracownika,
- do **prawdopodobnych** zalicza się te następstwa zagrożeń, które mogą wystąpić nie więcej niż kilkakrotnie podczas okresu aktywności zawodowej pracownika,
- do **wysoce prawdopodobnych** zalicza się te następstwa zagrożeń, które mogą wystąpić wielokrotnie podczas okresu aktywności zawodowej pracownika.

Dla wyznaczenia ryzyka związanego z czynnikami fizycznymi, chemicznymi i biologicznymi można posługiwać się modułem eksperckim programu STER w oparciu o poniższą tabelę.

Tabela nr 2 (źródło: PN-N-18002)

Wartość wielkości charakteryzującej narażenie (P)	Oszacowanie ryzyka zawodowego
$P > P_{max}$	DUŻE
$P_{max} > P > 0,5 P_{max}$	ŚREDNIE
$P < 0,5 P_{max}$	MAŁE

Wzory formularzy:

Wzór A. Oszacowanie Ryzyka Zawodowego - czynniki biologiczne

KARTA OSZACOWANIA RYZYKA ZAWODOWEGO					Data	Numer Karty	
Stanowisko pracy :					Liczba narażonych	Sporządził:	
Lp.	Zagrożenie /grupa	Drogi przenoszenia	Możliwe skutki zagrożenia	Środki ochrony przed zagrożeniami	Ciężkość następstw	Prawdopodobieństwo następstw	Ryzyko
1.							

Wzór B. Oszacowanie Ryzyka Zawodowego – czynniki pozostałe

B 1. Zagrożenia: Czynniki szkodliwe, niebezpieczne, uciążliwe na stanowisku pracy

Lp.	Zagrożenie lub czynnik niebezpieczny, szkodliwy, uciążliwy	Źródło zagrożenia	Możliwe skutki
1	2	3	4
1.			

B 2. Oszacowanie Ryzyka Zawodowego- pozostałe czynniki

KARTA OCENY RYZYKA ZAWODOWEGO					Data	Numer Karty .....
Stanowisko pracy :					Liczba narażonych	Sporządził:
Charakterystyka stanowiska pracy:					Dokumenty odniesienia:	
Lp.	Zagrożenie	Źródło zagrożenia Wyniki pomiarów	Ciężkość szkód	Prawdopodobieństwo	Oszacowanie ryzyka	Działania profilaktyczne
1.						

Zał. nr 3.

Informacja o użyciu szkodliwego czynnika biologicznego, przekazywana właściwemu inspektorowi sanitarnemu / Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Białej Podlaskiej/

Informacja uwzględnia w szczególności:

- 1) nazwę i adres przedsiębiorstwa lub zakładu oraz rodzaj prowadzonej działalności;
- 2) komórkę organizacyjną lub stanowisko pracy, w którym występuje narażenie objęte zgłoszeniem;
- 3) imię, nazwisko, stanowisko służbowe oraz numer telefonu kontaktowego osoby odpowiedzialnej w Jednostce za bezpieczeństwo i higienę pracy oraz ochronę zdrowia pracowników;
- 4) wynik przeprowadzonej oceny ryzyka zawodowego z podaniem nazwy szkodliwego czynnika biologicznego i grupy zagrożenia, rodzaju wykonywanej pracy i czasu narażenia;
- 5) przewidywane środki zapobiegawcze;
- 6) liczbę narażonych pracowników.

Informacja
o użyciu czynnika biologicznego w środowisku pracy

1. Użycie czynnika biologicznego: W celach naukowo-badawczych ☐ w celach przemysłowych ☐

2. Nazwa przedsiębiorstwa: .... 3. Adres przedsiębiorstwa: .... 4. Rodzaj prowadzonej działalności związanej z użyciem czynnika biologicznego: .... 5. Nr PKD <table border="1" style="display: inline-table; vertical-align: middle;"> <tr> <td style="width: 20px; height: 20px;"></td> <td style="width: 20px; height: 20px;"></td> <td style="width: 20px; height: 20px;"></td> <td style="width: 20px; height: 20px;"></td> </tr> </table>				

6. Osoba odpowiedzialna u pracodawcy za bezpieczeństwo i higienę pracy oraz ochronę zdrowia pracowników 1. Imię i nazwisko: .....

2. Stanowisko: .....

3. Nr telefonu: .....

7. Przyczyna przekazania informacji dotyczącej użycia czynnika biologicznego w środowisku pracy

1. Użycie czynnika biologicznego po raz pierwszy

2. Wystąpienie istotnych zmian mających znaczenie dla zdrowia i bezpieczeństwa pracownika

3. Zakończenie działalności przez pracodawcę

3. Awaria lub wypadek, który mógł spowodować uwolnienie czynnika biologicznego

8. Wynik przeprowadzonej oceny narażenia pracowników na czynniki objęte zgłoszeniem

Nazwa komórki organizacyjnej w której występuje narażenie objęte zgłoszeniem	Nazwa stanowiska pracy na którym występuje narażenie objęte zagrożeniem	Nazwa czynnika biologicznego na danym stanowisku	Grupa zagrożenia	Liczba pracowników narażonych na działanie określonego czynnika biologicznego	Czas narażenia		Rodzaj wykonywanej pracy/dotyczy poszczególnych stanowisk
					Liczba godzin w miesiącu	Liczba dni w roku	
1	2	3	4	5	6a	6b	7

9. Liczba pracowników narażonych na działanie czynników biologicznych szkodliwych dla zdrowia:

ogółem
w tym kobiet

10. Przewidywane środki zapobiegawcze:

.....
.....

Data

Podpis pracodawcy:

Objaśnienia do wypełniania formularza „informacja o użyciu czynnika biologicznego w środowisku pracy”

1. Zaznaczyć właściwą odpowiedź w okienku,
2. Wpisać pełną nazwę przedsiębiorstwa bez stosowania skrótów,
3. Wpisać aktualny adres przedsiębiorstwa,
4. Wpisać rodzaj prowadzonej działalności, która związana jest z narażeniem objętym zgłoszeniem,
5. Wpisać 4 –cyfrowy nr PKD dla działalności, z którą wiąże się narażenie objęte zgłoszeniem,
6. Wpisać dane osoby upoważnionej w zakładzie pracy przez pracodawcę do nadzoru nad bezpieczeństwem i higieną pracy oraz ochroną zdrowia pracowników. W przypadku, gdy w zakładzie pracy nie ma takiej osoby, należy wpisać odpowiednie dane pracodawcy,
7. Zaznaczyć właściwą odpowiedź w okienku,

8. Wpisać wynik przeprowadzonej oceny narażenia pracowników na czynniki biologiczne objęte zgłoszeniem w odpowiednie kolumny tabeli:
 Wpisać nazwy wszystkich komórek organizacyjnych, w których występuje narażenie objęte zgłoszeniem,
 Wpisać nazwy wszystkich stanowisk pracy w poszczególnych komórkach organizacyjnych wymienionych w pkt. 8.1., na których występuje narażenie objęte zgłoszeniem,
 Wpisać nazwy wszystkich czynników biologicznych, na które narażeni są pracownicy na poszczególnych stanowiskach wymienionych w pkt. 8.2.,
 Wpisać numer grupy zagrożenia dla każdego czynnika biologicznego wymienionego w pkt. 8.3., zgodnie z „Wykazem czynników biologicznych szkodliwych dla zdrowia” stanowiący załącznik nr 1 do Rozporządzenia,
 Wpisać liczbę pracowników narażonych na działanie każdego z czynników biologicznych wymienionych w pkt. 8.3.,
 Wpisać czas narażenia na poszczególne czynniki biologiczne wymienione w pkt. 8.3. na danym stanowisku pracy: a) liczba godzin w miesiącu; b) liczba dni w roku,
 Podać krótki opis rodzaju wykonywanej pracy na każdym ze stanowisk pracy wymienionych w pkt. 8.2.,
 9. Wpisać łączną liczbę pracowników narażonych na czynniki biologiczne objęte zgłoszeniem / każda osoba liczona jest tylko jeden raz, bez względu na liczbę czynników biologicznych, na jakie jest narażona),
 10. Wpisać wszystkie rodzaje przewidywanych środków zapobiegawczych.

Załącznik nr 4

Wymagania związane ze stosowaniem znaków ostrzegawczych, dostępem do stref kontrolowanych, stosowaniem odzieży, ochroną indywid. i odkażaniem

Środki bezpieczeństwa	Grupa zagrożenia			
	1	2	3	4
Znak: zagrożenie skażeniem biologicznym	Nie stosuje się	tak	tak	tak
Ograniczenie dostępu dla pracowników	Nie stosuje się	zalecane	tak	tak
Odzież personelu	Nie stosuje się; ewentualnie – odzież robocza	Odzież robocza	Odzież ochronna	Odzież ochronna w całości zmieniana
Środki ochrony układu oddechowego, oczu, twarzy rąk i stóp	Nie stosuje się	tak	tak	Kombinezony gazoszczelne oraz izolujący sprzęt ochrony układu oddechowego
Dostępność środków higienicznych i odkażania	Nie stosuje się	tak	tak	tak

Załącznik Nr 5

Procedura postępowania z niebezpiecznymi odpadami medycznymi i weterynaryjnymi w Państwowej Szkole Wyższej im. Papieża Jana Pawła II w Białej Podlaskiej

1. Cel procedury

Celem procedury jest zmniejszenie ryzyka wystąpienia chorób zakaźnych lub niezakaźnych w wyniku kontaktu z odpadami niebezpiecznymi (medycznymi i weterynaryjnymi)

powstającymi w czasie prowadzonych zajęć ćwiczeniowych w pracowniach Katedry Zdrowia oraz prac w laboratoriach naukowo-badawczych Państwowej Szkoły Wyższej im. Papieża Jana Pawła II w Białej Podlaskiej.

2. Przedmiot procedury

Przedmiotem procedury jest określenie zasad postępowania z odpadami niebezpiecznymi – medycznymi i weterynaryjnymi, od momentu ich wytworzenia, do momentu oddania do utylizacji.

Odpady medyczne i weterynaryjne powstające w pracowniach Katedry Zdrowia oraz laboratoriach naukowo-badawczych PSW BP dzieli się na następujące grupy:

A. Odpady zakaźne

odpady medyczne, o kodach 18 01 02*, 18 01 03* oraz odpady weterynaryjne, o kodzie 18 02 02*, zwane dalej „odpadami zakaźnymi”, są to odpady niebezpieczne, które zawierają żywe mikroorganizmy lub ich toksyny oraz inne formy zdolne do przeniesienia materiału genetycznego, o których wiadomo lub co do których istnieją wiarygodne podstawy do sądzenia, że wywołują choroby zakaźne u ludzi lub innych żywych organizmów.

Do tej grupy odpadów zaliczane są m. in: próbki i pojemniki na krew, wydzieliny i wydaliny pochodzące od ludzi lub zwierząt, szkiełka mikroskopowe, płytki z posiewami, hodowle tkankowe, rękawiczki jednorazowe, igły jednorazowego użytku, skażone płatki kosmetyczne.

B. Medyczne odpady specjalne i weterynaryjne odpady niebezpieczne

odpady medyczne, o kodzie 18 01 06* zwane dalej „odpadami specjalnymi” oraz odpady weterynaryjne, o kodzie 18 02 05*, zwane dalej „odpadami niebezpiecznymi”, są to odpady, które zawierają substancje chemiczne, o których wiadomo lub co do których istnieją wiarygodne podstawy do sądzenia, że wywołują choroby niezakaźne u ludzi lub innych żywych organizmów albo mogą być źródłem skażenia środowiska.

Do tej grupy odpadów zaliczane są: chemikalia, w tym odczynniki chemiczne, zawierające substancje niebezpieczne.

C. Odpady pozostałe (medyczne inne niż niebezpieczne i weterynaryjne pozostałe)

odpady medyczne, o kodzie 18 01 04 i odpady weterynaryjne o kodzie 18 02 06 – zwane dalej „odpadami pozostałymi”, są to odpady medyczne i weterynaryjne nieposiadające właściwości niebezpiecznych.

Do tej grupy odpadów zaliczane są: ręczniki jednorazowego użytku nie skażone materiałem biologicznym, opakowania papierowe po odczynnikach i kosmetykach, odpady medyczne inne niż niebezpieczne o kodzie 18 01 07, nie wymienione w 18 01 06 oraz weterynaryjne odpady pozostałe o kodzie 18 02 06 inne niż wymienione w 18 02 05 tj. nie zawierające substancji niebezpiecznych np. przeterminowane, zanieczyszczone chemikalia, odpady z aparatów diagnostycznych.

Zakres obowiązywania procedury

Realizacja zasad postępowania z odpadami określonych w procedurze jest obowiązkowa dla:

- wszystkich pracowników dydaktycznych Katedry Zdrowia prowadzących zajęcia ćwiczeniowe w pracowniach: ratownictwa medycznego, umiejętności

pielęgniarskich, kosmetycznej, biochemicznej i mikrobiologicznej, w których wytwarzane są odpady medyczne, oraz dla pracowników laboratoriów naukowo-badawczych (Centrum Badań nad Innowacjami i Regionalnego Centrum Badań Środowiska, rolnictwa i technologii innowacyjnych Eko-Agro-Tech),

- wszystkich studentów, odbywających zajęcia ćwiczeniowe w w/w pracowniach.

3. Sposób postępowania z odpadami niebezpiecznymi (medycznymi i weterynaryjnymi)

3.1 Odpady niebezpieczne podlegają segregacji w miejscu ich powstawania.

- 3.1.1 Odpady zakaźne należy gromadzić w workach koloru czerwonego.
- 3.1.2 Odpady specjalne oraz weterynaryjne odpady niebezpieczne należy gromadzić w workach koloru żółtego.
- 3.1.3 Odpady pozostałe należy gromadzić w workach koloru niebieskiego.

3.2 Sposób postępowania z odpadami zakaźnymi

- 3.2.1 Odpady zakaźne o tępych końcach i krawędziach są gromadzone w nieprzeźroczystych, czerwonych workach odpornych na działanie wilgoci i środków chemicznych.
- 3.2.2 Worki jednorazowego użytku umieszcza się na stelażach lub w sztywnych pojemnikach i wymienia nie rzadziej niż jeden raz dziennie.
- 3.2.3 Odpady zakaźne o ostrych końcach i krawędziach są gromadzone w sztywnych pojemnikach jednorazowego użytku, mechanicznie odpornych na przekłucie bądź przecięcie.
- 3.2.4 Pojemniki o których mowa w pkt. 3.2.3 są wymieniane na nowe nie rzadziej niż co 48 godzin.
- 3.2.5 Pojemniki są wypełniane nie więcej niż do 2/3 ich objętości.
- 3.2.6 Każdy pojemnik jednorazowego użycia posiada:
  - widoczne oznakowanie świadczące o rodzaju odpadów w nich przechowywanych,
  - widoczne oznakowanie świadczące o miejscu pochodzenia odpadów,
  - datę otwarcia pojemnika,
  - datę zamknięcia pojemnika,
  - informacje pozwalające zidentyfikować osobę zamykającą pojemnik.
- 3.2.7 Po napełnieniu pojemnika do 2/3 objętości lub po upływie dopuszczalnego czasu jego użytkowania, pojemnik jest szczelnie zamykany, oznakowywany datą zamknięcia, a następnie przekazywany do utylizacji.
- 3.2.8 Odpady zakaźne z pracowni dydaktycznych nie podlegają czasowemu magazynowaniu, po wytworzeniu są bezpośrednio przekazywane do utylizacji specjalistycznej firmie transportowej SAN-ROB, z którą Uczelnia posiada podpisaną umowę na odbiór odpadów.

- 3.2.9 Odpady zakaźne o kodzie 18 01 02* z laboratorium naukowo-badawczego CBNI magazynowane są w wyznaczonej do tego celu lodówce, nie dłużej niż 72 h i przekazywane do utylizacji.
- 3.2.10 Odpady zakaźne o kodzie 18 01 03* oraz 18 02 02* z laboratoriów naukowo-badawczych (CBNI oraz EKO-AGRO-TECH) magazynowane są w wyznaczonej do tego celu lodówkach, nie dłużej niż 30 dni lub w wyznaczonym do tego celu pojemniku na odpady w temperaturze pokojowej, nie dłużej niż 72 h i przekazywane do utylizacji.
- 3.2.11 Odpady do utylizacji przekazuje pracownik dydaktyczny Katedry Zdrowia lub pracownik laboratorium naukowo-badawczego PSW BP, odpowiedzialny za dalsze postępowanie z odpadami po ich wytworzeniu.
- 3.2.12 Odpady są odbierane przez specjalistyczną firmę, po wcześniejszym zgłoszeniu telefonicznym przez pracownika PSW BP.
- 3.2.13 Dokument potwierdzający unieszkodliwienie odpadów zakaźnych, o którym mowa w Rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 13 stycznia 2014 r. w sprawie dokumentu potwierdzającego unieszkodliwienie wytworzonych odpadów medycznych i weterynaryjnych (Dz. U. 2014, poz. 107), przekazywany jest na wniosek Uczelni, przez spalarnię, w której utylizowane są odpady, na wskazany we wniosku adres e-mail pracownika Uczelni, odpowiedzialnego za realizację procedury.

3.3 Sposób postępowania z odpadami medycznymi specjalnymi i weterynaryjnymi odpadami niebezpiecznymi

- 3.3.1 Odpady specjalne oraz weterynaryjne odpady niebezpieczne gromadzone są w miejscu ich powstawania w pojemnikach, które uniemożliwiają ich rozlanie lub wysypanie. Pojemniki te są odporne na działanie substancji w nich przechowywanych i odpowiednio oznakowane.
- 3.3.2 Pojemniki z odpadami specjalnymi oraz weterynaryjne odpady niebezpieczne wkładane są do żółtych worków i magazynowane w miejscu specjalnie do tego przeznaczonym.
- 3.3.3 Odpady są odbierane przez specjalistyczną firmę, po wcześniejszym zgłoszeniu telefonicznym przez pracownika PSW.

3.4 Sposób postępowania z odpadami pozostałymi (medycznymi innymi niż niebezpieczne i weterynaryjnymi pozostałymi)

- 3.4.1 Pozostałe odpady medyczne, nie posiadające właściwości niebezpiecznych, z wyjątkiem odpadów o ostrych końcach i krawędziach są gromadzone do worków jednorazowego użycia, z materiału nieprzezroczystego, w kolorze innym niż czerwony i żółty, umieszczonych w koszach wielokrotnego użytku.
- 3.4.2 Odpady pozostałe w workach, po napełnieniu maksymalnie do 2/3 ich objętości są na bieżąco, nie rzadziej niż 1 x dziennie, wynoszone z pracowni do kontenera komunalnego, znajdującego się na terenie Uczelni.
- 3.4.3 Odpady pozostałe są odbierane przez służby komunalne.

4. Odpowiedzialność i kompetencje

- 4.1 Odpowiedzialność za prawidłową segregację odpadów w miejscu ich powstawania ponoszą wszyscy pracownicy dydaktyczni Katedry Zdrowia, pracownicy laboratoriów naukowo-badawczych PSW BP oraz wszyscy studenci, których procedura dotyczy.
- 4.2 Za zaopatrzenie pracowni Katedry Zdrowia oraz laboratoriów naukowo-badawczych w pojemniki do gromadzenia odpadów odpowiedzialni są pracownicy, których procedura dotyczy.
- 4.3 Za przekazanie do utylizacji odpadów medycznych odpowiedzialni są pracownicy, których procedura dotyczy.

5. Dokumenty związane z procedurą

- 5.1 Ustawa z dnia 5 grudnia 2008 r. o zapobieganiu i zwalczaniu chorób zakaźnych u ludzi (Dz.U. 2008 nr 234 poz. 1570).
- 5.2 Ustawa z dnia 14 grudnia 2012 r. o odpadach (Dz. U. z 2013 r., poz. 21).
- 5.3 Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 9 grudnia 2014 r. w sprawie katalogu odpadów (Dz. U. z 2014 r., poz. 1923).
- 5.4 Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 13 stycznia 2014 r. w sprawie dokumentu potwierdzającego unieszkodliwienie zakaźnych odpadów medycznych lub zakaźnych odpadów weterynaryjnych (Dz. U. 2014, poz. 107).
- 5.5 Instrukcje stanowiskowe w pracowniach Katedry Zdrowia dotyczące zasad selektywnego zbierania odpadów.

Zal. Nr 6

INSTRUKCJA POSTĘPOWANIA Z MATERIAŁEM SKAŻONYM SZKODLIWYMI CZYNNIKAMI BIOLOGICZNYMI

UWAGI OGÓLNE

Materiały skażone szkodliwymi czynnikami biologicznymi, tj. krew, jej pochodne, płyny ustrojowe, wydzieliny, tkanki ludzkie i zwierzęce, hodowle mikrobiologiczne i tkankowe, a także odpady medyczne i weterynaryjne, komunalne oraz ścieki komunalne, należy traktować jako potencjalnie zakaźne i podejmować wszelkie działania zmierzające do maksymalnej ochrony przed ich szkodliwym działaniem.

Prace związane z materiałem skażonym szkodliwymi czynnikami biologicznymi może wykonywać pracownik:

1. W dobrym stanie zdrowia potwierdzonym orzeczeniem lekarskim stwierdzającym brak przeciwwskazań do pracy w narażeniu na działanie m.in. szkodliwych czynników biologicznych.
2. Przeszkolony w zakresie obowiązujących przepisów bezpieczeństwa i higieny pracy.

3. Wyposażony w obuwie robocze, odzież roboczą oraz środki ochrony indywidualnej właściwe do poziomu narażenia.

CZYNNOŚCI PRZED PODJĘCIEM PRACY

Przed rozpoczęciem pracy należy:

1. Poddać się zalecanym przez lekarza medycyny pracy szczepieniom ochronnym.
2. Zapoznać się z instrukcją bhp postępowania z materiałem biologicznym oraz instrukcjami stosowania środków ochrony indywidualnej i metod dezynfekcji.
3. Ubrać się w odzież roboczą i ochronną przewidzianą do stosowania na tym stanowisku pracy.
4. Usunąć wszystkie zbędne przedmioty znajdujące się w miejscu pracy.

OGÓLNE ZASADY BHP PRACY I POSTĘPOWANIA Z MATERIAŁEM SKAŻONYM SZKODLIWYMI CZYNNIKAMI BIOLOGICZNYMI

1. Należy unikać skaleczeń i nie narażać innych na skaleczenia.
2. Pracownicy z uszkodzoną skórą rąk i innych nieosłoniętych części ciała nie powinni wykonywać prac z materiałem skażonym szkodliwymi czynnikami biologicznymi.
3. Przy wykonywaniu prac z materiałem skażonym szkodliwym czynnikiem biologicznym, zawsze, gdy jest to możliwe, należy stosować odzież ochronną jednokrotnego użytku.
4. Czynności w czasie których może tworzyć się skażony aerozol należy wykonywać w komorze bezpiecznej pracy mikrobiologicznej.
5. Środki do odkażania rąk oraz do dezynfekcji powierzchni stosować zgodnie z instrukcją producenta i zaleceniami zawartymi w kartach charakterystyki produktów.
6. Na stanowisku pracy obowiązuje zakaz jedzenia, picia, palenia, stosowania kosmetyków i przechowywania żywności.
7. Skażony biologicznie materiał należy składować w miejscach i pojemnikach przeznaczonych do tego celu, odpowiednio oznakowanych znakiem o zagrożeniu biologicznym.
8. Stanowisko pracy utrzymywać w stałej czystości.
9. Przestrzegać podstawowych zasady higieny:
  - przed przerwą, po zdjęciu rękawiczek, po zakończeniu czynności należy myć i odkażać ręce,
  - należy oddzielnie przechowywać odzież prywatną i roboczą,
  - należy regularnie czyścić lub zmieniać odzież roboczą oraz środki ochrony indywidualnej. Zmieniać ją w razie wystąpienia każdej konieczności wymiany.
  - należy stosować środki czyszczenia, ochrony i pielęgnacji skóry.

CZYNNOŚCI PO ZAKOŃCZENIU PRACY

Po zakończeniu pracy należy:

1. Sprzątnąć stanowisko pracy – umyć i zdezynfekować wszystkie przyrządy pomocnicze oraz blaty.

2. Odzież ochronną jednorazowego użycia (rękawiczki, fartuchy, maseczki) wyrzucić do pojemnika na odpady zakaźne (czerwone worki). Środki ochrony indywidualnej wielokrotnego użycia umyć, zdezynfekować i odłożyć w miejsce jej przechowywania.
3. Upewnić się, czy pozostawione stanowisko i przyrządy pomocnicze nie stworzą żadnych zagrożeń dla otoczenia.

ZASADY POSTĘPOWANIA W SYTUACJACH AWARYJNYCH STWARZAJĄCYCH ZAGROŻENIA DLA ŻYCIA LUB ZDROWIA PRACOWNIKÓW

A. PROCEDURA BEZPIECZNEGO POSTĘPOWANIA Z OSTRYMI NARZĘDZAMI UŻYWANYMI PRZY UDZIELANIU ŚWIADCZEŃ ZDROWOTNYCH

1. Definicje:

Ostre narzędzia – wyroby medyczne służące do cięcia, kłucia oraz mogące spowodować zranienie lub przeniesienie zakażenia (igły, skalpele, ampułki szklane po ich otwarciu).

Zranienie ostrym narzędziem – wypadek przy pracy związany ze stosowaniem ostrych narzędzi.

2. Cel procedury:

Zapobieganie wypadkom związanym ze stosowaniem ostrych narzędzi podczas prowadzenia zajęć ćwiczeniowych w pracowniach Katedry Zdrowia oraz prac w laboratoriach naukowo-badawczych Państwowej Szkoły Wyższej im. Papieża Jana Pawła II w Białej Podlaskiej.

3. Zakres stosowania:

Pracownicy dydaktyczni Katedry Zdrowia, pracownicy laboratoriów naukowo-badawczych PSW BP oraz wszyscy studenci, którzy w czasie pracy lub zajęć dydaktycznych stosują ostre narzędzia medyczne.

4. Zasady postępowania:

a) Informacje ogólne:

- w Uczelni stosowane są tylko narzędzia jednorazowego użycia,
- na podstawie przeprowadzonej oceny ryzyka zawodowego, w miarę możliwości, stosuje się ostre narzędzia zawierające rozwiązania chroniące przed zranieniem np. mechaniczne chowanie w obudowie ostrych elementów po ich użyciu,
- zużyte ostre narzędzia wyrzuca się do pojemników koloru czerwonego, odpornych na przekłucia, z dużym zamykanym otworem, w miarę możliwości umieszczonych w pobliżu miejsc używania lub przechowywania ostrych narzędzi,
- zabronione jest stosowanie narzędzi uszkodzonych,
- należy eliminować przypadki zbędnego stosowania ostrych narzędzi.

b) Czynności przed rozpoczęciem pracy:

- wizualnie sprawdzić stan techniczny narzędzi, ocenić czy opakowania nie są uszkodzone,
- przygotować urządzenia, sprzęt i materiały niezbędne do przeprowadzenia zabiegu,
- przygotować pojemnik na odpady,
- usunąć wszystkie zbędne przedmioty ze stanowiska pracy, ocenić czy nie ma innych przeszkód w pracy,
- mieć założoną odzież ochronną: fartuch oraz rękawiczki jednorazowego użytku, a jeżeli zachodzi taka potrzeba dodatkowe środki ochrony osobistej: okulary, gogle, maski itp.

c) Czynności w trakcie pracy:

- rozpakować/wyjąć z opakowania ostre narzędzie zgodnie z zasadami podanymi przez producenta,
- osłonkę z igły zdejmować ostrożnie, w momencie gdy igła jest solidnie zamocowana na strzykawce lub próbówko-strzykawce,
- czynności z użyciem ostrych narzędzi należy wykonywać ostrożnie, w należyтым skupieniu,
- nie kierować ostrymi narzędziami we własną stronę lub w stronę współpracowników,
- NIEDOPUSZCZALNE JEST PONOWNE ZAKŁADANIE OSŁONEK NA IGŁY,
- nie przekładać ostrego narzędzia z ręki do ręki,
- po zakończeniu danej czynności ostre narzędzie wyrzucić do przeznaczonego do tego celu pojemnika na odpady.

d) Czynności po zakończeniu pracy:

- uporządkować stanowisko pracy,
- odpady medyczne zbierane, przechowywane oraz usuwane są zgodnie z Procedurą postępowania z niebezpiecznymi odpadami medycznymi i weterynaryjnymi w Państwowej Szkole Wyższej im. Papieża Jana Pawła II w Białej Podlaskiej stanowiącą załącznik nr 5 do niniejszego Zarządzenia Rektora
- umyć i odkazić ręce.

e) Zranienie ostrym narzędziem.

- W przypadku skaleczenia lub zakłucia należy postępować zgodnie z Instrukcją postępowania z materiałem skażonym szkodliwymi czynnikami biologicznymi – Ekspozycja zawodowa na czynniki zakaźne według wzoru jak w pkt. 6 C.
- Student, który zranił się ostrym narzędziem, informuje natychmiast o tym fakcie prowadzącego zajęcia.
- Pracownik, który zranił się ostrym narzędziem, informuje o tym fakcie przełożonego.
- Jeżeli doszło do ekspozycji stwarzającej ryzyko zakażenia, należy sporządzić raport z ekspozycji i jak najszybciej zgłosić się do ośrodka specjalistycznego celem wykonania badań i kwalifikacji do profilaktyki swoistej.

- Jeżeli źródło ekspozycji jest znane, skierować źródło na badania do ośrodka specjalistycznego zajmującego się profilaktyką poekspozycyjną.
- Każdy przypadek zranienia ostrym narzędziem zgłaszany jest służbie bezpieczeństwa i higieny pracy.

4) Dokumenty związane:

- Rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 6 czerwca 2013 r. w sprawie bezpieczeństwa i higieny pracy przy wykonywaniu prac związanych z narażeniem na zranienia ostrymi narzędziami używanymi przy udzielaniu świadczeń zdrowotnych (Dz. U. 2013, poz. 696).
- Procedura postępowania z niebezpiecznymi odpadami medycznymi i weterynaryjnymi w Państwowej Szkole Wyższej im. Papieża Jana Pawła II w Białej Podlaskiej.

B. POSTĘPOWANIE WPRZYPADKU UWOLNIENIA CZYNNIKA BIOLOGICZNEGO

– rozlanie materiału biologicznego, rozbicie probówki, hodowli lub innego pojemnika zawierającego materiał biologiczny itp.

- Założyć rękawice ochronne oraz fartuch ochronny,
- skażone miejsce natychmiast zalać środkiem dezynfekcyjnym,
- przykryć ligniną lub ręcznikiem papierowym na 15 minut,
- rozbite szkło zebrać pęsetą do twardego pojemnika na ostre materiały zakaźne, pęsetę zdezynfekować,
- zebrać resztki do pojemnika lub worka na materiały zakaźne,
- zmyć wodą, wysuszyć skażoną powierzchnię i zdezynfekować,
- zdjąć rękawice i fartuch ochronny,
- umyć ręce i odkazić środkiem dezynfekcyjnym.

C. EKSPOZYCJA ZAWODOWA NA CZYNNIKI ZAKAŹNE

Za ekspozycje stwarzającą ryzyko zakażenia, uważa się zranienia skóry skażonym przedmiotem (igła, skalpel, nóż sekcyjny) lub kontakt błon śluzowych lub uszkodzonej skóry (otarcia naskórka, rany, pęknięcia) z potencjalnie zakaźnym materiałem (krew, płyny ustrojowe, tkanka, wydzieliny pacjenta, hodowle mikrobiologiczne i tkankowe).

1. W przypadku **zakłucia lub skaleczenia**:

- a. zakłucie igłą uznaną za **nieskażoną** lub powierzchowna rana lub otarcie naskórka bez widocznego krwawienia narzędziem nieskażonym:
  - nie tamować krwi, ale też jej nie wyciskać,
  - przemyć ranę pod bieżącą wodą, można umyć mydłem,
  - założyć jałowy opatrunek (najlepiej wodoodporny).

- b. zakłucie igłą **skażoną**, rana lub otarcie naskórka narzędziem skażonym, wcześniej nabyte skaleczenie lub rana skażone krwią lub innym materiałem potencjalnie zakaźnym:
- nie tamować krwi, ale też jej nie wyciskać,
  - przemyć ranę pod bieżącą wodą, można umyć mydłem,
  - założyć jałowy opatrunek (najlepiej wodoodporny),
  - zawiadomić przełożonego o zdarzeniu,
  - sporządzić raport z ekspozycji,
  - zgłosić się do lekarza sprawującego profilaktyczną opiekę zdrowotną nad pracownikiem.
2. W przypadku **zabrudzenia nieuszkodzonej skóry** materiałem skażonym szkodliwymi czynnikami biologicznymi:
- miejsce ekspozycji umyć wodą z mydłem i odkazić dwukrotnie preparatem antyseptycznym.
3. W przypadku gdy materiał potencjalnie zakaźny dostanie się do **oczu**:
- przepłukać i przemyć oczy jałowym roztworem soli fizjologicznej lub czystą wodą przy otwartych powiekach
  - zawiadomić przełożonego o zdarzeniu,
  - sporządzić raport z ekspozycji,
  - zgłosić się do lekarza sprawującego profilaktyczną opiekę zdrowotną nad pracownikiem.
4. W przypadku gdy materiał potencjalnie zakaźny dostanie się do **jamy ustnej** lub zostaną nim zanieczyszczone inne błony śluzowe:
- wypluć materiał zakaźny,
  - przepłukać jamę ustną lub zanieczyszczone błony śluzowe wodą lub solą fizjologiczną kilkanaście razy,
  - zawiadomić przełożonego o zdarzeniu,
  - sporządzić raport z ekspozycji,
  - zgłosić się do lekarza sprawującego profilaktyczną opiekę zdrowotną nad pracownikiem.

REJESTR EKSPOZYCJI ZAWODOWEJ NA CZYNNIK POTENCJALNIE ZAKAŹNY

1. Dane personalne pracownika eksponowanego (wypełnić drukowanymi literami):

Imię ..... Nazwisko .....

Data urodzenia .....

Stanowisko.....

2. Status serologiczny pracownika:

Zaszczepiony przeciwko WZW typu B TAK NIE

Po przebytych WZW typu B TAK w roku..... NIE

Zaszczepiony przeciwko tężcowi TAK ostatnia dawka w roku ... NIE

Informacje dotyczące innych chorób zakaźnych

.....
.....
.....

3. Czy pracownik jest w ciąży? TAK NIE DOTYCZY

4. Przedmiot ekspozycji:

igła skalpel wyłącznie materiał biologiczny
inny (podać jaki)

.....

5. Materiał biologiczny którym zanieczyszczony był przedmiot ekspozycji:

krew mocz
inny (podać jaki)

.....

6. Ekspozowana część ciała

.....

7. Rodzaj ekspozycji:

przerwanie ciągłości tkanek podać jakie: zakłucie, skaleczenie*, inne

bez przerwania ciągłości tkanek

8. Czas bezpośredniego kontaktu ekspozowanej części ciała z materiałem zakaźnym

.....

9. Stan ekspozowanej części ciała przed ekspozycją:

nieuszkodzona

uszkodzona podać rodzaj uszkodzenia: otarcie, stan zapalny, wcześniejsze zranienie*,

inne

10. Zabezpieczenie eksponowanej części ciała

NIE

TAK

rękawiczka, maska*, inne.....

11. Szczegółowy opis zdarzenia

12. Postępowanie w miejscu zdarzenia (mycie, odkażenie, opatrzenie) – podać szczegółowy opis

13. Dane osobowe źródła ekspozycji:

Brak możliwości uzyskania danych osobowych z powodu

14. Wywiad epidemiologiczny źródła ekspozycji:

Antygen HBs obecny nieobecny

Przeciwciała anti-HCV obecne nieobecne

Przeciwciała anti-HIV obecne nieobecne

Pacjent nie wyraził zgody na przeprowadzenie badań

Inne dane (np. osoba dializowana, biorca produktów krwiopochodnych)

15. Postępowanie poekspozycyjne (wypełnia lekarz)

.....
pieczętka i podpis lekarza

5.

Wyrażam zgodę na proponowane postępowanie profilaktyczne
.....
podpis osoby ekspozowanej

Data .....

.....
podpis osoby ekspozowanej

.....
podpis przełożonego

Objaśnienia do formularza:
właściwe zaznaczyć X * właściwe podkreślić

UWAGI KOŃCOWE

1. O każdym zauważonym wypadku lub innym zagrożeniu dla życia lub zdrowia ludzkiego należy niezwłocznie zawiadomić przełożonego oraz ostrzec współpracowników, a stanowisko pracy pozostawić w takim stanie, w jakim wydarzył się wypadek.
  2. W przypadku gdy warunki pracy nie odpowiadają przepisom bezpieczeństwa i higieny pracy oraz stwarzają bezpośrednie zagrożenie dla zdrowia lub życia pracownika albo gdy wykonywana przez niego praca grozi takim niebezpieczeństwem innym osobom, pracownik ma prawo powstrzymać się od wykonywania pracy, zawiadamiając o tym niezwłocznie przełożonego.
-